

MONSTRANCE S DRAHOKAMY PRO JEŽÍŠE

Námět pro postní dobu ve farnosti (nejen) s dětmi v roce 2015

Na podzim roku 2015 se v ČR (v Brně) uskuteční Národní eucharistický kongres. Na tuto událost se farnosti už od ledna různým způsobem připravují. Proto jsme k prožití postní doby 2015 vybrali motiv monstrance. Jde o rámcový námět, který si sami můžete upravit, doplnit, změnit (jak už jste zvyklí), nebo také využít námět zcela jiný.

Postní doba je přípravou na Velikonoce – svátky smrti a zmrtvýchvstání našeho Pána Ježíše Krista. Vrcholným darem Velikonoc pro nás je dar Eucharistie. Zmrtvýchvstalý Kristus zůstává mezi námi živý v podobě chleba a vína. Zpřítomnění tohoto daru se stále znovu uskutečňuje při každé mši svaté. V letošní postní době se tedy pokusíme nově objevit mši svatou a připomenout si některé její části, a to v souvislosti s texty postních nedělí liturgického cyklu B.

Cíl: Prožít postní dobu jako čas, v němž se necháváme více oslovit Božím slovem a vědoměji prožíváme mši svatou, abychom prohloubili svou víru a křesťanský způsob života v rodině, ve farnosti, ve vztazích s ostatními lidmi – všude tam, kde jsme.

Základní motiv: MONSTRANCE s drahokamy pro Ježíše

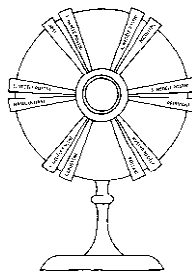
Monstrance má svůj název od latinského slova *monstrare*, což znamená předvádět, ukazovat. Používá se v církvi už od 13. století. Bývá z ušlechtilého kovu, nejčastěji z pozlaceného stříbra. Slouží k vystavování (ukazování) a uctívání toho nejvzácnějšího, co v katolickém kostele je – proměněné hostie. Věřící před monstrancí s hostií poklekají a adorují (klanějí se) Ježíši Kristu v eucharistii. Také v našem kostele je monstrance (kněz může připomenout)..., ovšem my v letošní postní době nebudeme tvořit opravdovou, ale jinou, symbolickou monstranci.

Pomůcky a způsob provedení:

Na velkou nástěnku nakreslíme monstranci (viz obr. vpravo). Nad monstranci umístíme nápis *Monstrance s drahokamy pro Ježíše*. Monstrance je rozdělena na šest částí, v každé je název postní neděle a prostor k dozdobení „drahokamy“ (obr. vlevo). Každý týden (v neděli nebo při jiné bohoslužbě s dětmi) se dolepuje k názvu neděle motto pro daný týden.

Podkladový papír (barva monstrance) může být žlutý. Drahokamy jsou barevné ústřížky papíru. K tomu účelu je možno zakoupit například různé druhy samolepicích tapet, z nichž nastříháme patřičné tvary. Dají se koupit i hotové samolepky; je třeba prohlédnout sortiment v papírnictví nebo v nějakém obchodě pro kutily. Drahokamy děti dolepují s pomocí dospělého do monstrance po mši svaté. Tím, že přišly, vyjadřují svou lásku a úctu k Ježíši, a proto si mohou drahokam dolepit. Další drahokamy mohou přidávat za splnění úkolu. Úkoly můžeme přizpůsobit věku dětí. Pro lepší zapamatování jim je můžeme napsat na lístečky a každý týden rozdat. Pokud je dětí ve farnosti málo, mohou se k doleповání drahokamů zapojit i dospělí (senioři).

O Velikonocích přidáme do středu monstrance bílé kolečko, které symbolizuje eucharistii – dar, který nám byl Kristem darován při poslední večeři, který církev slaví

a z něhož žije stále. Avšak pozor – jde pouze o symbol, ne o skutečnou monstranci nebo skutečnou eucharistii.

Místo nákresu na nástěnce můžeme zvolit i variantu 3D – monstranci zhotovíme z tvrdé lepenky nebo polystyrenu a upevníme ji na podstavec (nohu).

Monstrance by měla být umístěna v kostele na vhodném viditelném místě po celou postní dobu i o slavnosti Zmrtvýchvstání Páně. Děti, ale i ostatní přítomní mají možnost sledovat, jak na monstranci přibývá drahokamů a jak se objekt dotváří.

Postup:

Při první společné katechezi na začátku postní doby (o 1. postní neděli nebo před ní) kněz/katecheta dětem vysvětlí, oč nám v postní době půjde, co budeme dělat a jaký to má smysl. Pro jednotlivé neděle nabízíme následující myšlenky a náměty, které můžete libovolně přizpůsobit místním podmínkám a možnostem.

1. neděle postní

Evangelium: Ježíš na poušti (Mk 1,12-15)

Část mše svaté, kterou chceme připomenout: Vstupní obřady – úkon kajicnosti

Motto: *Odpuštění*

Pán Ježíš odešel na poušť a tam se čtyřicet dní postil a modlil. Když k němu přišel ďábel a pokoušel ho, Ježíš pokušení odolal a nepodlehł mu. Postní doba je dobou kajicnosti, pokání. Nejde však jen o to dělat skutky pokání a něčeho se zříkat. Ještě víc jde o to, abychom objevovali Boží lásku k nám a konali dobro.

Jeden z největších projevů Boží lásky k nám je mše svatá. Součástí vstupních obřadů je úkon kajicnosti. Tímto úkonem vyjadřujeme, že přicházíme se vším, co jsme a co máme, se svými světlými i stinnými stránkami, se svými hříchy, abychom se setkali s Kristem. Bůh nám odpouští a bezpodmínečně nás přijímá.

Úkol: Bůh nás přijímá takové, jací jsme, a odpouští nám. Komu bych měl/a odpustit já, koho přijmout, ke komu se přiblížit, koho pochopit?

2. neděle postní

Evangelium: Ježíšovo proměnění (Mk 9,1-9)

Část mše svaté, kterou chceme připomenout: Bohoslužba slova – čtení z Pisma svatého

Motto: *Naslouchání*

Pán Ježíš vzal Petra, Jakuba a Jana a vystoupil „na vysokou horu“, aby byli sami a mohli se modlit. Z oblaku se ozval hlas: „To je můj milovaný Syn, toho poslouchejte!“

Poslouchat a poznávat Ježíše můžeme například z Pisma svatého. Kromě toho, že Písmo svaté můžeme číst sami doma, nasloucháme jeho slovům při bohoslužbě slova. Bohoslužba slova je jednou ze dvou velkých částí mše svaté. Nestáčí slyšet Boží slovo jen ušima, ale je zapotřebí naslouchat mu srdcem a dovolit mu, aby v nás působilo. Každé Boží slovo (i to, které už jsme slyšeli mnohokrát) a zvláště evangelium, nás může pokaždé znovu a jinak oslovit, protože je v něm přítomen sám Kristus.

Úkol: Každý večer si přečíst krátký úryvek z evangelia (nejlépe společně v rodině) a zamyslet se nad tím, co chce Pán říct právě mně v tuto chvíli. Modlitba není jen mluvení, ale také naslouchání.

3. neděle postní

Evangelium: Vyhánání kupců z chrámu (Jan 2,13-25)

Část mše svaté, kterou chceme připomenout: Bohoslužba oběti – příprava darů

Motto: Oběť

Židé slavili Velikonoce v chrámu, kde si obětováním beránka připomínali velké skutky, kterými Bůh vysvobodil svůj lid z egyptského otroctví. Ježíš z chrámu vyhání nejen obchodníky, ale také býčky a beránky. Od této chvíle bude totiž jedinou a pravou obětí on sám. Novým chrámem, ve kterém se koná nová bohoslužba „v duchu a v pravdě“, se stává Kristovo vzkříšené tělo.

Na začátku bohoslužby oběti (další velká část mše svaté) se koná příprava darů, která začíná obětním průvodem. Zástupci společenství věřících přinášejí k oltáři obětní misku s hostiemi a konvičky s vodou a vínem. Každý přítomný v duchu přináší sám sebe i problémy celého světa; sjednocujeme se s Kristovou obětí.

Ježíšova oběť není obchod – něco za něco. Dává se nám zcela zdarma, všem. My se k jeho oběti, k jeho dávání se druhým, můžeme připojit.

Úkol: Oběť znamená něco darovat, něco si odříct ve prospěch druhého člověka. Tento týden někoho obdaruji, něčeho se vzdám pro ostatní, někomu udělám zvláštní radost.

4. neděle postní

Evangelium: Setkání Ježíše s Nikodémem (Jan 3,14-21)

Část mše svaté, kterou chceme připomenout: Bohoslužba oběti – eucharistická modlitba

Motto: Modlitba

Člen židovské velerady Nikodém přichází v noci za Ježíšem. Je pro něj těžké uvěřit, že Ježíš je slíbený Mesiáš, Boží Syn. Ježíš mu v jeho pochybnostech dává poznat velkou pravdu: Bůh poslal svého Syna, aby svět byl skrze něho spasen. Bůh to dělá z lásky k člověku. Kdo v něho uvěří, má život věčný.

Vrcholem celé mše svaté je eucharistická modlitba. Je to modlitba díkůvzdání a posvěcení. Kněz v ní pronáší Ježíšova slova, která zazněla při poslední večeři, a prosí Ducha Svatého, aby proměnil dary chleba a vína v Tělo a Krev Krista. Modlí se za celou církev a jejím jménem. I když většinu modliteb říká kněz sám, přítomní věřící se v některých částech (úvodní dialog preface: Pán s vámi – Vzhůru srdce...; Svatý; Tajemství víry; Amen) připojují a vyjadřují svou víru v to, že Ježíš je zde přítomen a že nám svou smrtí a vzkříšením daroval spásu a naději na věčný život.

Úkol: Poděkovat Bohu za dar víry a pomodlit se za ty, kdo v Ježíše nevěří.

5. neděle postní

Evangelium: Pšeničné zrnko musí zemřít (Jan 12,20-33)

Část mše svaté, kterou chceme připomenout: Bohoslužba oběti – svaté přijímání

Motto: Přijímání

Ježíš řekl v dnešním evangeliu důležitou větu: Jen to pšeničné zrnko, které padne do země a odumře, přinese užitek. Ježíš tak naznačil, že musí zemřít, aby přinesl spásu celému světu. Ježíš odevzdává svůj život z lásky k lidem.

Ve svatém přijímání se nám Ježíš také odevzdává. Jak na jeho lásku odpovíme? Přijmeme ho lhostejně, nebo mu budeme s vděčností děkovat a odevzdáme se mu také? Svaté přijímání má v některých jazycích název „společenství“ (lat. *communio*). Jako chléb vzniká z mnoha obilných zrn (peče se z mouky) a víno z mnoha hroznů, tak také mnoho lidí tvoří živé Kristovo tělo – církev. Když přijímáme eucharistii, říká kněz: „Tělo Kristovo.“ A my odpovídáme: „Amen.“ Tím vyjadřujeme nejen víru v reálnou Ježíšovu přítomnost v podobě eucharistické hostie, ale také svou ochotu být členem Ježíšova těla – církve, protože ta je pro svět živým znamením Krista.

Úkol: Udělat něco pro svou farnost – místní společenství církve (zapojit se do úklidu, ministrování, zpěvu, někoho pozvat a doprovodit do kostela...).

Květná neděle

Evangelium: Ježíšův vjezd do Jeruzaléma (*Mk 11,1-10; pašije: Mk 14,1-15,47*)

Část mše svaté, kterou chceme připomenout: Závěrečné obřady – poslání

Motto: *Poslání*

Květná neděle je připomínkou Ježíšova vjezdu do Jeruzaléma a toho, co potom následovalo. Lidé Ježíše vítali jako svého krále a provolávali mu slávu: „Požehnaný, který přichází ve jménu Páně!“ Ale o něco později volali na Piláta: „Ukřižuj ho!“ Představovali si jiného krále, ne toho, který přijímá utrpení. Ale Ježíš právě proto přišel, aby dal svůj život za všechny a svým zmrtvýchvstáním nám otevřel cestu k věčnému životu. Bylo to jeho poslání přijaté od Otce.

Na závěr mše svaté zaznívají slova: „Jděte ve jménu Páně.“ Jestliže jsme se při mši svaté osobně setkali s Kristem, nemůžeme si to nechat pro sebe. Současně s požehnáním přijímáme i poslání, abychom v každodenním životě svým jednáním a svou přítomností přinášeli Krista do všech míst, kde žijeme a kam by on sám chtěl přijít.

Úkol: Dobře prožít Svatý týden a Velikonoce, udělat si čas pro Boha.

Slavnost Zmrtvýchvstání Páně

Do středu papírové monstrance dolepíme bílé kolečko – symbol Eucharistie. Zmrtvýchvstalý Ježíš zůstává s námi živý. Setkáváme se s ním ve mši svaté, můžeme se mu klanět ve svatostánku v opravdové monstranci a opravdové posvěcené hostii. On je ten největší drahokam. Také my se máme stát živou monstrancí – ukazovat Krista svým životem.

Vydalo © Biskupství brněnské, Diecézní katechetické centrum, jako přílohu Katechetického věstníku č. 6/2014-15, březen 2015. Námět zpracovala Marie Špačková.

Obrázky a výtvarné zpracování Iva Fukalová.

Jazyková korektura Petra Chalupová.

Poznámka: Jednotlivé části mše svaté úmyslně nejsou rozebírány podrobně, ale je vždy vybrán jen některý aspekt, na který chceme poukázat. Cílem je, aby vše bylo srozumitelné mj. dětem. Kněz/katecheta si může katecheze upravit přiměřeně těm, komu budou určeny. Inspiraci lze čerpat například na <www.liturgie.cz>.

Tento text a další doplňky najdete na <<http://brno.biskupstvi.cz/kc/postnidoba.html>>.